

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1154

Vragen van de leden **Visser** en **Azmani** (beiden VVD) aan de ministers voor Wonen en Rijksdienst en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht woningen speciaal voor Moslims in Amsterdam* (ingezonden 29 november 2012).

Antwoord van minister **Blok** (Wonen en Rijksdienst) mede namens de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 30 januari 2013). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2012–2013, nr. 1024.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van de berichten waarin wordt gesteld dat woningcorporatie Eigen Haard een wooncomplex met 188 appartementen in het stadsdeel Bos en Lommer geheel aanpast aan de woonwensen van moslims?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt de berichtgeving dat de woningen zijn gerenoveerd met een inbouwkast voor de schoenen, extra waterleidingaansluitingen voor het ritueel reinigen voor het bidden, tussen de woonkamer en de keuken schuifdeuren om het traditionele mannen- en vrouwendomein te kunnen scheiden en dat ook satellietshotels voor 8000 internationale zenders zijn geplaatst?

Antwoord 2

Nee, deze berichtgeving is niet correct. Ik zal de door u aangegeven vragen achtereenvolgens behandelen:

- Inbouwkast: deze is niet specifiek voor schoenen bestemd, maar is multifunctioneel. Als gevolg van de plaatsing van een meterkast en balansventilatie ontstond er een ruimte die als extra kastruimte kan worden gebruikt.
- Schuifdeuren: deze zijn aangebracht in woningen waar dat qua ruimte mogelijk was², teneinde bewoners te laten kiezen tussen een open- of

¹ Parool, woningen speciaal voor moslims in Amsterdam, mannenruimte en eigen TV-schotel, 24 november 2012

² Er zijn in het gebouw ook veel 1- en 2 kamerappartementen waar dit niet mogelijk was.

gesloten keuken en niet om mannen en vrouwen te scheiden. Er is nadrukkelijk niet gekozen voor een muur tussen de keuken en de huiskamer, omdat hiermee de optie voor gesloten of open blijft, ook voor nieuwe huurders.

- Wateraansluiting: in alle toiletten werd onder het fonteintje een extra kraantje aangebracht op de waterleiding van het fonteintje dat gebruikt kan worden voor het ritueel reinigen, maar ook voor andere hygiënische doeleinden.
- Zenders: het is beleid van de corporatie om met name bij grotere complexen zogenaamde GSO (Gemeenschappelijke Satelliet Ontvangst) aan te brengen, teneinde het aantal schotels aan gerenoveerde gevels terug te brengen. Ook bij de 188 appartementen werd GSO aangebracht op het dak, waarmee bewoners tegen betaling 850 zenders, waaronder Nederlandse publieke- en commerciële zenders, kunnen ontvangen.

Vraag 3

In hoeverre zijn er extra kosten gemaakt voor deze specifieke renovatiewerkzaamheden die voor een algemene renovatie niet zouden zijn gemaakt? Kunt u deze meerkosten aangeven ten behoeve van aanpassen van de woning aan de woonwensen van moslims? Wat waren de totale renovatiekosten en hoe verhouden deze tot de algemeen gangbare renovatiekosten? Vallen deze kosten onder de Diensten Algemeen Economisch Belang? Zo ja, vindt u dit gerechtvaardigd? Zo nee, wat betekent dit voor de woningtoewijzing door Eigen Haard?

Antwoord 3

Het belangrijkste doel van het project van 188 woningen was om te komen tot energiezuinige woningen en hier zijn ook de meeste kosten in gaan zitten (de totale verbouwkosten betroffen ongeveer 183.000 euro per woning)³. De extra kosten per woning met betrekking tot de woonwensen betreffen alleen de kraantjes van 25 euro per stuk (materiaalkosten). Aangezien het een renovatieproject betreft van sociale huurwoningen zijn deze gerealiseerd als Dienst van Algemeen Economisch Belang en worden de woningen toegewezen overeenkomstig het reguliere toewijzingsbeleid. Dit betekent dat de woning in beginsel wordt toegewezen aan degene die aan de beurt is met een inkomen tot 33.665 euro.

Vraag 4

In hoeverre is hierbij volgens u sprake van verspilling van maatschappelijke gelden die anders gebruik zou kunnen worden gemaakt voor extra sociale huurwoningbouw of andere renovatiewerkzaamheden in Amsterdam? Wat is uw opvatting daarover?

Antwoord 4

Het bedrag waar in dit geval sprake van is, is niet dermate hoog dat hier andere projecten van zouden kunnen worden bekostigd. Met het aanbrengen van het kraantje wordt de indruk gewekt dat hier vanwege de religie van een specifieke groep bewoners een voorziening is aangebracht.

Vraag 5

Deelt u de opvatting dat woningcorporaties zich niet moeten bezighouden met het aanbieden van woningen die specifiek inspelen op woonwensen van diverse geloofsgroepen in dit land? Is er volgens u sprake van overschrijden van eigenlijke taken die toebehoren aan woningcorporaties? Zo ja, wat zou u daar tegen kunnen doen?

Zijn er meer soortgelijke initiatieven van woningcorporaties in Nederland, dan wel bij Eigen Haard? Zo ja, welke?

Antwoord 5

Op grond van de regelgeving zoals deze in artikel 12 van het Besluit beheer sociale huursector (Bbsh) is vastgelegd draagt de corporatie zorg voor het bouwen van zodanige woonegelegenheden of het treffen van zodanige

³ Renoveren is vaak duurder dan nieuwbouw, maar is bij een gemeentelijk/Rijksmonument waar in casu sprake van is noodzakelijk.

voorzieningen daaraan, dat deze, gegeven de omstandigheden ter plaatse, zo goed mogelijk passen bij de te huisvesten personen. In dit kader past het om de wensen van de bewoners mee te nemen in de bepaling van de woonkwaliteit en de leefomgeving.

Specifiek religieuze wensen passen daar niet in. Ten aanzien van woningen die door corporaties zijn gerealiseerd en die inspelen op specifieke woonwensen van diverse groepen zijn vanaf rond 1990 diverse voorbeelden te vinden in Nederland. Zo is woningcorporatie Harmonisch Wonen in Lelystad gericht op bewoners die willen leven in de Vedische traditie. Daarnaast verhuren woningcorporaties bijvoorbeeld complexen aan woongroepen voor Nederlandse, Hindoestaanse, Antilliaanse, Chinese, Turkse en ook vegetarische ouderen. Deze woonvormen bieden ouderen de kans om met gelijkgezinden te wonen. Meestal zijn er bij deze woningen gemeenschappelijke ruimten gerealiseerd. Een deel van deze gemeenschappelijke ruimten zou kunnen worden gebruikt voor religieuze doeleinden. Ik vind het ongewenst dat met maatschappelijk bestemd geld woningen specifiek worden gebouwd voor en/of verhuurd aan religieuze groepen. Ik verwacht van woningcorporaties dat hun woningen toegankelijk zijn voor iedereen die hier op volkshuisvestelijke gronden voor in aanmerking komt. Ik zal hierover met Aedes in contact treden.

Vraag 6

Deelt u de opvatting dat deze speciale woningen voor moslims segregatie verder in de hand werken en dat het apart wonen tevens belemmerend kan werken voor de integratie van moslims in de Nederlandse samenleving? Kunt u tevens voorstellen dat er moslims zijn in dit land die hier helemaal niet op zitten te wachten, die niet anders zouden willen worden behandeld dan alle andere Nederlanders, gelovig of niet gelovig?

Antwoord 6

Vanuit integratiebeleid staat voorop dat iedereen, ongeacht afkomst, participeert in de Nederlandse samenleving. Concentratie en/of maatschappelijke afzondering op basis van etniciteit is daarom een punt van aandacht. Er zijn echter geen aanwijzingen dat hier in casu sprake van is.

De 825.000 moslims in Nederland kennen een grote verscheidenheid qua etniciteit, opleidingsniveau, geloofsstroming en algemene opvattingen; ik kan mij dan ook goed indenken dat de meningen over deze kwestie onder de moslims in ons land wijd uiteenlopen.

Vraag 7

Deelt u de opvatting dat gemeenschapsgeld in Nederland nooit gebruikt mag worden om voorzieningen te treffen die mannen en vrouwen van elkaar scheiden? Zo ja, welke conclusies kan en wilt u verbinden aan deze handelwijze van Eigen Haard?

Antwoord 7

Ik vind dat voorzieningen die ongelijkheid tussen mannen en vrouwen vergroten niet gefinancierd moeten worden met gemeenschapsgeld. Alhoewel ik het in dit geval niet aan de orde acht, zal ik indien sprake is van betekenisvolle investeringen van corporaties gericht op de uitoefening van een bepaalde religie, deze corporaties daar op aanspreken en zo nodig het mij ter beschikking staande wettelijke instrumentarium inzetten.